

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою «Управління публічними фінансами»
на тему: «Казначейське обслуговування місцевих бюджетів за доходами:
новації та сучасні тенденції»

Виконавець:

студент 61Ф ФФБС

Драгонер Х.Г. _____

/підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н; професор

Пасічник Ю.В.

/підпис/

Одеса 2023

ПЛАН

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	
МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ	6
1.1 Організаційно-правове забезпечення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами	6
1.2 Історичні аспекти казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами	14
1.3 Імплементация зарубіжного досвіду казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами	26
РОЗДІЛ II ПРАКТИКА ЗДІЙСНЕННЯ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	
МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ	38
2.1 Аналіз зарахування доходів до місцевих бюджетів.....	38
2.2 Моніторинг виконання планових показників дохідної частини місцевих бюджетів України.....	50
2.3 Оцінювання виконання бюджету Кулевчанської територіальної громади	55
РОЗДІЛ III ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ	
МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ	63
3.1 Позитивні та негативні риси нинішнього стану доходів місцевих бюджетів	63
3.2 Основні напрямки вдосконалення казначейського обслуговування доходів місцевих бюджетів.....	76
ВИСНОВКИ	83
Список використаної літератури	86

ВСТУП

Ефективне функціонування системи місцевих бюджетів є запорукою фінансової самодостатності та незалежності органів місцевого самоврядування

В умовах реформи децентралізації питання ефективного адміністрування доходів місцевих бюджетів набуває особливого значення. Проте існує низка невирішених проблем у цій сфері, що потребують подальших наукових розробок.

Наукові пошуки у цьому напрямку ведуться такими фахівцями , як О.Булгакова, О. Романенко, Ю.Пасічник, О. Чечуліна, Е.Курганська, Опарін В. МВасилик О.Д., Гапонюк М.А., Єпіфанов А.О., Журавель Г.П., Зайчикова В.В, Кириленко О.П., Куц М.О., Лисяк Л.В., Опарін В.М., Павлюк К.В., Федосов В.М., Хімічева Н.І., Чугунов І.Я та інші.

Метою роботи є удосконалення організаційно-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами.

Для досягнення поставленої мети були визначені такі завдання:

- розглянути організаційно-правове забезпечення казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами
- дослідити історичні аспекти казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами
- розглянути імплементацію зарубіжного досвіду казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами
- проаналізовані зарахування доходів до місцевих бюджетів
- здійснити моніторинг виконання планових показників дохідної частини місцевих бюджетів України

- провести оцінювання виконання бюджету Кулевчанської громади;
- визначити позитивні та негативні риси нинішнього стану доходів місцевих бюджетів
- запропоновано основні напрямки вдосконалення казначейського обслуговування доходів місцевих бюджетів

Об'єкт – процес казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами.

Предмет – організаційно-методичні та практичні аспекти казначейського обслуговування доходів місцевих бюджетів.

Методи дослідження Для досягнення поставленої мети та розв'язання окреслених завдань у роботі було використано такі методи:

- теоретичні узагальнення і порівняння – при дослідженні сутності та змісту казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами;
- системно-структурний аналіз – під час вивчення організації казначейського обслуговування доходів місцевих бюджетів;
- статистичний та порівняльний аналіз – при оцінці сучасного стану адміністрування доходної частини місцевих бюджетів;
- узагальнення – з метою виокремлення позитивного зарубіжного досвіду;
- економіко-математичне моделювання – під час розробки пропозицій щодо удосконалення досліджуваної сфери.

Інформаційною базою роботи слугували:

- законодавчі та нормативно-правові акти України з питань казначейського обслуговування бюджетних коштів;
- офіційні дані Державної казначейської служби України;

- статистичні матеріали Державної служби статистики України стосовно виконання місцевих бюджетів за доходами;
- наукові публікації та аналітичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених з досліджуваної проблематики;
- ресурси мережі Інтернет, зокрема офіційні сайти міжнародних організацій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вдосконаленні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо підвищення результативності казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами.

Практичне значення отриманих результатів. Сформовані у роботі висновки і рекомендації можуть бути використані органами Казначейства та місцевого самоврядування для удосконалення процесу адміністрування доходів місцевих бюджетів.

Структура і обсяг роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Обсяг основного тексту – 89 сторінок. Робота містить 16 рисунків та 6 таблиць. Зміст роботи викладено у 8 додатках

ВИСНОВКИ

Отже, Казначейське обслуговування доходів місцевих бюджетів є важливим інструментом забезпечення прозорості та ефективності бюджетного процесу в Україні. Воно дозволяє підвищити контроль за надходженням і використанням коштів місцевих бюджетів, а також сприяє запобіганню корупції.

1. Казначейське обслуговування доходів місцевих бюджетів є важливим елементом бюджетного процесу, що забезпечує ефективне та прозоре надходження коштів до місцевих бюджетів. На сьогодні існує низка проблем у цій сфері, зокрема: недостатній рівень автоматизації, недостатня кваліфікація фахівців, недосконалість нормативно-правової бази. Для вирішення цих проблем необхідно провести комплекс заходів щодо автоматизації процедур, підвищення кваліфікації працівників ДКСУ та вдосконалення законодавства у цій сфері. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме підвищенню якості обслуговування доходів місцевих бюджетів в Україні.

2. Дослідивши історію питання бачимо, що історики виділяють декілька періодів казначейського обслуговування:

- 1.Київська Русь (IX-XIII століття)
- 2.Литовсько-польська доба (XIV-XVI ст.)
- 3.Гетьманська доба (XVII-XVIII ст.)
- 4.Російська імперія (кінець XVIII - початок XX ст.)
- 5.Радянський період (1917-1990 рр.)
- 6.Сучасна Україна

3. Отже дослідивши зарубіжний досвід казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами свідчить про те, що існує два основних підходи до організації цього процесу:

- Централізований підхід.. Цей підхід забезпечує ефективне управління бюджетним процесом на місцях, а також дозволяє уникнути дублювання функцій і витрат.
- Децентралізований підхід. У цьому випадку доходи місцевих бюджетів, як правило, надходять до розпорядників бюджетних коштів, які здійснюють їхній облік та розпорядження.

4. Проаналізувавши надходження доходів місцевих бюджетів, можна прийти до таких висновків, що доходи місцевих бюджетів, мають тенденцію до зростання, бачимо, що з кожним роком підвищується самостійність місцевих бюджетів. Але у зв'язку з військовою агресією російської федерації плани по виконанню місцевих бюджетів не виконанні, та східні регіони держави не дотримують надходжень.

5. Провівши моніторинг виконання планових показників, бачимо, що план надходжень до Загального фонду виконаний, але якщо брати в розрізі податків, бачимо що план по більшості податків недовиконаний, але за рахунок перевиконання ПДФО загальний план виконаний

6. Проаналізувавши доходи Кулевчанського ОТГ бачимо, що доходи громади мають тенденцію до збільшення, що свідчить про те що регіон розвивається. Але ми бачимо залежність регіону від надходжень за плату за землю та ПДФО

7. На основі наведеної інформації можна зробити висновок, що місцеві бюджети стикаються з низкою проблем, які можуть негативно вплинути на їх фінансове становище та здатність фінансувати необхідні послуги та проекти. Ці проблеми можна згрупувати за такими основними напрямками:

- Нестабільність доходів
- Неефективність використання коштів
- Корупція

- Недостатній рівень інвестицій у розвиток інфраструктури
- Відсутність диверсифікації доходів
- Недостатнє залучення громади до формування бюджету
- Нерівномірний економічний розвиток

8. Для вирішення цих проблем авторами було виділено комплекс заходів, які включатимуть:

- Розширення джерел доходів
- Покращення ефективності використання коштів
- Борьба з корупцією
- Збільшення інвестицій у розвиток інфраструктури
- Залучення громади до формування бюджету
- Зменшення нерівномірності економічного розвитку

Список використаної літератури

1. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів : Наказ М-ва фінансів України від 23.08.2012 р. № 938 : станом на 5 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text> (дата звернення: 29.11.2023).
2. Кужелєв М.О., Плахотнюк В.В. Формування місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації. Економічний вісник університету. 2018. Вип. №36/1. С. 302-305.
3. Бондарук Т. Концептуальні засади реформування місцевих бюджетів України. Світ фінансів. 2011. Вип. 2. С. 168-171.
4. Бєлоусов О.В. Доходи місцевих бюджетів України: сутність, класифікація, джерела формування та напрями використання. Монографія. - К.: Знання, 2014. - 224 с.
5. Мельник О.В. Доходи місцевих бюджетів: теорія та практика. Монографія. - К.: КНЕУ, 2012. - 264 с.
6. Шкарлет С.О. Доходи місцевих бюджетів: сучасний стан та перспективи розвитку. Науковий журнал "Фінанси України". - 2021. - №4. - С. 5-16.
7. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 29.11.2023).
8. Бюджетний кодекс України : Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI : станом на 19 листоп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 29.11.2023).
9. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Каб. Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215 : станом на 1 квіт. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-п#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

10. Про затвердження Порядку формування Єдиного реєстру розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів : Наказ М-ва фінансів України від 22.12.2011 р. № 1691 : станом на 11 черв. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0033-12#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

11. Крисоватий А., Кириленко О., Слюз Т. Казначейська система. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 364 с.

12. О.Р К. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ. SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS OF THE MODERN PERIOD OF UKRAINE, 16 серп. 2018 р.

13. Децентралізація: Казначейське обслуговування місцевих бюджетів - експертне роз'яснення новацій лютого 2023 року - Житомирська обласна військова адміністрація. *Житомирська обласна військова адміністрація*. URL: <https://oda.zht.gov.ua/news/detsentralizatsiya-kaznachejske-obslugovuvannya-mistsevyh-byudzhetiv-ekspertne-roz-yasnennya-novatsij-lyutogo-2023-roku/>

14. Децентралізація в Україні. *Децентралізація в Україні*. URL: <https://decentralization.gov.ua/> (дата звернення: 29.11.2023).

15. Рогоза Н. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ КАЗНАЧЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ. *Institutional Repository of Vadym Hetman Kyiv National Economic University*. 2016.

16. АДМІНІСТРАТИВНИЙ УСТРІЙ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО. *Електронна бібліотека | Інститут історії України*. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=2.%208.%203 (дата звернення: 29.11.2023).

17. Скарбник – Київський університет імені Бориса Грінченка. *Київський університет імені Бориса Грінченка*. URL: <http://wiki.kubg.edu.ua/Скарбник> (дата звернення: 29.11.2023).
18. Магдебурзьке право в Україні. *Studies*. URL: <https://studies.in.ua/shpora-hukr/274-18-magdeburzke-pravo-na-ukrayinskih-zemlyah.html> (дата звернення: 29.11.2023).
19. Учасники проектів Вікімедіа. Київ у литовсько-польську добу – Вікіпедія. *Вікіпедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Київ_у_литовсько-польську_добу (дата звернення: 29.11.2023).
20. Суспільний і державний лад Гетьманщини у др. пол. XVII ст. - XVIII ст. *Studies*. URL: <https://studies.in.ua/idpy/4011-susplniy-derzhavniy-lad-getmanschini-u-dr-pol-xvii-st-hv-st.html> (дата звернення: 29.11.2023).
21. КАЗЕННА ПАЛАТА. Електронна бібліотека | Інститут історії України. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Kazena_palata (дата звернення: 29.11.2023).
22. ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА РАДА. URL: <https://oblrada.dp.gov.ua/region/istoria-rozvitok-samovriaduvannia/> (дата звернення: 29.11.2023).
23. Київ у XIX столітті. Історичні нариси. Київ, 1994., с. 345-346.
24. Революція 1905-1907 років в Україні. Документи і матеріали. Київ, 1955. С. 225-226.
25. Шкарлет С. Фінанси України: підручник. К.: Знання, 2021. 416 с.
26. Про Державне казначейство України : Указ Президента України від 27.04.1995 р. № 335/95 : станом на 9 квіт. 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335/95#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

27. Про Державний бюджет України на 1999 рік : Закон України від 31.12.1998 р. № 378-XIV : станом на 7 груд. 2000 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-14#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

28. Про Державний бюджет України на 2000 рік. *Офіційний вебпортал парламенту України*.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1458-14#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

29. Мельник О. Казначейське обслуговування бюджетів: теорія та практика. К.: КНЕУ, 2018. 368 с.

30. Рябоконь О. ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА РЕАЛІЇ. *Економічний вісник Донбасу*. 2015. Т. 2, № 40.

31. Мельник О. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів: досвід зарубіжних країн. Київ : К.: КНЕУ, 2014. 144 с.

32. Корнелюк В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ БЮДЖЕТУ ЗА ДОХОДАМИ. *Західноукраїнський національний університет*.

33. Сутність та призначення бюджету. Pidru4niki. URL: https://pidru4niki.com/1376102564008/finansi/sutnist_priznachennya_byudzhetu

34. Головна. Головна | Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>

35. Міністерство Фінансів України. *Міністерство Фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhativ>

36. Кулевчанська громада. URL: <https://kulevchasilrada.gov.ua/>.

37. Аналіз виконання місцевих бюджетів за I квартал 2023 року. *Децентралізація в Україні*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16638> (дата звернення: 18.12.2023).

38. СОТНІКОВ, Віталій Андрійович. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В

УКРАЇНІ. *Оргкомітет: Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ, 2023, 66.*

39. КУЧЕР, Р. О. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ. *ЗБІРНИК ТЕЗ*, 126.

40. СІНЬКЕВИЧ, Тетяна Віталіївна; НЕВМЕРЖИЦЬКА, С. М. Проблеми та перспективи розвитку місцевого самоврядування в Україні. In: *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку. Громадська наукова організація" Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління"*, 2023.

41. ШАПОВАЛ, О. Б. Фінансова прозорість місцевих бюджетів: проблеми та перспективи. 2023.

42. ЛИТВИНЧУК, О. П. ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ. *Рекомендовано до друку вченою радою факультету управління, економіки та права Львівського національного університету природокористування, протокол № 6 від 28.02. 2023 р., 238.*

43. ЧУБАРЬ, С. С. ШЛЯХИ ДОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. *МУНІЦИПАЛЬНА РЕФОРМА В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ: ПОЗИЦІЯ ВЛАДИ, НАУКОВЦІВ, ПРОФСПІЛОК ТА ГРОМАДСЬКОСТІ (м. Київ, 25 серпня 2023 р.)*, 2023, 281.

44. РОШИЛО, Віолетта Іванівна; КОВАЛЕВИЧ, Дарія Адамівна. Реалії та перспективи розвитку системи казначейства України. 2022.

45. ДЕМ'ЯНИШИН, Василь Григорович. Напрями реформування управління публічними фінансами в Україні. 2022.

46. КОВТУН, Є. С. Організація планування та виконання місцевого бюджету в умовах воєнного стану. 2023.

47. АНІЦЬКА, Аліна Володимирівна. Управління публічними фінансами. 2023.

48. ДЕМ'ЯНИШИН, Василь Григорович. Напрями реформування управління публічними фінансами в Україні. 2022.

49. КУКСОВА, Тетяна. ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТА ЗБІЛЬШЕННЯ ДОХІДНОЇ БАЗИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ПОДАТКОВИМИ НАДХОДЖЕННЯМИ. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий*, 78.

50. СЛАВІНСЬКИЙ, Валерій Іванович; ОЛЬХОВЕЦЬ, Софія Максимівна. Закордонний досвід у вирішенні проблем місцевого оподаткування. 2022.

51. Kurhanska E. The System Of The Treasury In Ukraine: Actuality And Prospects Of Development.- Research Papers in Economics and Finance. Poznan, Poland. № 2(3), 2018y. – p.15 – 22.

52. . Кублікова Т.Б., Курганська Е.І. Система казначейства: управління фінансовими ресурсами// Монографія.-Одеса: ОНЕУ.-2015.-С.324

53. Пасічник Ю.В. Менеджмент фінансовими ресурсами у системі казначейства України Збірник наукових праць Черкаського державного -технологічного університету. Серія: Економічні науки.— Вип. 33(2) С. 7 -11

54. Огданський М. Країні потрібна сучасна, динамічна система моніторингу виконання бюджету / М. Огданський // Казна України. - 2011. - № 2. - С. 40-43. Pravdiuk N. Usykova O. and other. Mechanism of economic processes self-organization at the enterprise.- Financial and credit activity: problems of theory and practice. Vol.1. – №28. – 2019 y. – p.302 – 312

55. Курганська Е.І Шляхи адаптації системи казначейства до світових стандартів/ Науковий вісник ОНЕУ. - №2(234), Одеса: ОНЕУ.- 2016, С.100-114./ Методичні рекомендації щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів: наказ Державної казначейської служби України від 29.04.2013 №68.- [Електронний ресурс]. –

Режим

доступу:

http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category?cat_id=215061&page=0

56. Марченко Л.Ю. Фінансовий контроль в органах Державної казначейської служби України. Теорія та практика державного управління. 2018. № 1(60). С. 1–6.